

Na de veroveraars kwamen de kolonisten. In de 16e eeuw vestigden zich ongeveer 200.000 Spanjaarden in de veroverde gebieden. Deze vestigingskoloniën werden op Europese wijze bestuurd. De kolonisten brachten er de Europese cultuur en werkten zo mee aan de Europese overzeese expansie over de wereld.

Nederlanders overzee

Door het verbod van Filips konden Nederlandse schepen vanaf 1580 niet meer aanleggen in Lissabon, waardoor Nederlanders werden uitgesloten van de specerijenhandel in Europa. Nederlanders besloten daarom zelf op zoek te gaan naar een zee-route naar Azië. In 1595 vertrokken vier schepen uit Amsterdam. In 1596 bereikten de Nederlanders de Javaanse handelsplaats Bantam, waar ze van de sultan toestemming kregen om een kleine hoeveelheid specerijen te kopen. Toen de vloot in 1597 terugkeerde in Amsterdam, hadden 87 van de 249 bemanningsleden de reis overleefd. De reis was geen groot succes, maar de eerste stap was gezet.

BRON 31

Uit het verslag van een soldaat van Cortès (1519):
Wij waren verbaasd over de prachtige steden en dorpen die midden in het meer waren gebouwd en de kaarsrechte wegen die naar Mexico voeren. Toen wij deze stad bereikten steeg Montezuma van zijn kostbare draagstoel. Zijn edelen begeleidden hem naar een prachtige troonhemel, rijk versierd met groene veren, fijn snijwerk van goud en zilver, parels en edelstenen. Men spreidde gouden doeken uit, zodat zijn voeten de grond niet hoefden te raken. Niemand waagde het hem in de ogen te kijken.

Ontmoeting van Cortès en Montezuma, Mexico 1517
(Spaans schilderij, 17e eeuw).

BRON 30

Uit een boek (1975):

In 1415 stichtte de Portugese prins Hendrik de Zeevaarder een zeevaartschool in Sagres, op de zuidwestelijke punt van Europa. Hier bracht hij de kennis van zeekapiteins, instrumentmakers, kaartenmakers, wiskundigen en astronomen samen. Zeelieden leer-

den er hun positie op open zee te bepalen met instrumenten zoals het kompas. Voor lange reizen ontwikkelden de Portugezen het karveel, een nieuw scheepstype dat lichter en wendbaarder was dan de middeleeuwse kogge.

BRON 32

Uit *Itinerario* (Van Linschoten, 1595):
Bij het fort van Mozambique is een wit zandstrand met palmbomen. Er zijn ook sinaasappelbomen, citroenen, limoenen en vijgen, maar weinig ander Aziatisch fruit. Wat vlees betreft, vindt men er ossen, schapen, geiten, varkens, hoenders enzovoort in grote hoeveelheden en goedkoop. In Goa wonen de Portugezen, mestiezen (Portugees-Indiase mengbloeden) en andere Europeanen in grote en deftige huizen; sommigen hebben meer

dan 20 slaven en slavinnen. Hoe meer aanzien iemand heeft, hoe meer slaven. De Portugezen worden met veel beleefdheid gediend door de Indiase edelen, burgers of soldaten. Hun manier van optreden is overal hetzelfde: ze wandelen langzaam over straat, met grote hoogmoedigheid en opgeblazenheid, met naast zich een slaaf die een groot scherm boven hun hoofd draagt tegen de zon of de regen.